

Zin

geven

Caroline Smits
wil dat jongeren
gehoord worden

Congo
blijvende strijd
tegen HIV

Sociale coöperaties
in Nederland met
steun van Cordaid

Reisverslag Koerdistan
**Nieuwe start
op de puinhoop
van IS**

DAAROM

Waar: In Kavumu dorp, Zuid-Kivu, DR Congo, gezondheidskliniek 'Centre de Santé Kavumu'. In deze Congolese kliniek komen -ondermeer- zwangere vrouwen op vaste spreekuren voor hun zwangerschapscontrole. Ze kunnen erop vertrouwen dat ze geholpen worden door goed opgeleide verpleegkundigen. En er zijn voldoende medicijnen op voorraad, wat lang niet altijd het geval is in andere klinieken.

Wanneer: Woensdag 17 mei 2017.

Wie: Een verpleger, werkzaam

in de gezondheidskliniek in Kavumu.

Wat: De verpleger voert een malariatest uit bij een kind. De test was positief op malaria. Vaak vertoont een kind dan ook bloedarmoede. Als je naast malaria ook bloedarmoede hebt, ben je zo zwak dat je op dat moment weinig kunt doen. Malaria kan je makkelijk voorkomen met malariapillen en door malarianetten op te hangen. Tegen bloedarmoede zijn ook pillen beschikbaar in de kliniek. Een belangrijke andere oorzaak bij deze kinderen

is te weinig eten en -daardoor- vitaminegebrek.

Waarom: Er sterven veel te veel mensen aan ziekten die makkelijk voorkomen kunnen worden, zoals malaria. Met goede voorlichting, hygiëne en gezonde en gevarieerde voeding redden we steeds meer mensen. Cordaid zet zich in om de gezondheidszorg in DR Congo structureel te verbeteren door een resultaatgerichte financiering: geen betaling vooraf op basis van plannen maar áchteraf op basis van resultaten.

- In DR Congo leven **65,7 miljoen mensen**
- 52,8 % leeft onder de armoedegrens
- Cordaid werkt in **175 klinieken** met het resultaat gericht financieren systeem
- Door onze RBF programma's krijgen **1 miljoen mensen** toegang tot basisgezondheidszorg.

Inhoud

Nr.3 september 2017

VERDER P2 Daarom P4 Opstekers P5 Groeten uit Nederland P11 Opbrengst Giro555 P12 De ruimte P16 Inspiratie P17 Gedicht P18 Op weg: Oost-Oekraïne P23 Mijn verhaal P26 Service P27 Over Cordaid P28 De spreuk van Anne van Hoogmoed
Op cover: De puinhopen van Wardek, een dorp in Noord-Irak waar de eerste mensen terugkeren naar huis. Cordaid zorgt voor onderwijs. Lees het hele verhaal op pagina 6.

OVERHEID NEEMT CORDAID METHODE OVER

Oeganda | Cordaid gebruikt een unieke financieringsmethode voor de steun aan klinieken in het Kamuli district in Oeganda. Wij betalen zorginstellingen pas uit als vooraf bepaalde doelstellingen zijn behaald. Door middel van deze Results-based Financing (RBF) zijn al grote stappen gezet in de Oegandese zorg.

Cordaid pleit ervoor dat overheden de methode overnemen, om de vooruitgang echt duurzaam te maken. Na Rwanda en Burundi is dit nu ook gelukt in Oeganda.

'Ons hoopgevende project in Oeganda heeft de overheid geïnspireerd', vertelt Paula Mommers, programmamanager Gezondheidszorg.

'Dat komt door een sterke lobby, een open houding en het feit dat we goede resultaten konden laten zien.'

Gelukkige ouders in een door Cordaid gesteunde Oegandese kliniek.

Drukte in een klaslokaal in Walungu, Congo.

Meer meisjes met schooldiploma

FOTOGRAFIE ILVY NJOKIKTJEN

asn bank

Congo | Geweld teistert Congo, al lang. Ook het onderwijs lijdt daaronder. Les krijgen de kinderen in vervallen schooltjes en de kwaliteit van het onderwijs is ondermaats. Veel kinderen -vooral meisjes- maken hun school niet af. In de afgelegen districten Shabunda en Walungu steunt Cordaid honderddertig scholen op

basis van duidelijke afspraken (Results-based Financing). Elke school maakt een plan om ervoor te zorgen dat leerlingen hun school -met een diploma- afmaken. ASN Bank steunt ons werk. De bank zet zich sinds haar oprichting in 1960 in voor een duurzame wereld. Dat betekent ook kinderen in Congo kansen bieden,

zodat ze later in hun eigen onderhoud kunnen voorzien. Dankzij de steun van de bank gaan nu net zoveel meisjes als jongens naar school in Shabuna en Walungu.

Ook sparen én iets goed doen voor de wereld? Kijk op: www.asnbank.nl/ ideaalsparen.

Schoon water voor ondernemers in sloppenwijken

Honduras | Cliënten van microkredietverstrekker AHSETFIN hebben een groot probleem. Zij wonen en werken namelijk vooral in de sloppenwijken van de Hondurese hoofdstad Tegucigalpa. Hier heerst een schrijnend tekort aan schoon drinkwater. Op dit moment rijden er watertrucks door de wijken voor de bewoners. Maar de jerrycans zijn onhygiënisch en in sommige gebieden kunnen bewoners slechts één keer per maand aan drinkwater komen. Via AHSETFIN verstrekt Cordaid een lening

Cordaid-medewerker Gauke Andriess bij een ondernemersgezin dat op schoon drinkwater kan rekenen.

aan vijfhonderd cliënten, waarmee zij en hun families goede watertanks kunnen

installeren. Zo krijgen de families gezond en schoon drinkwater.

Groeten
- uit -
Nederland

‘Wij hebben alles al’

Op Koningsdag verkochten Noa van Raalten (7) en haar vriendinnetje Isis Andriessen (8) kleding, speelgoed en lekkers in het Rozenburgpark in Rotterdam-Kralingen. De vijfhonderd euro die ze daarmee verdienden, gaan naar Oeganda.

Op het Jeugdjournaal zag Noa beelden uit Oeganda, van kinderen die honger hebben. Meteen pakte ze een doos en deed er de barbies in, waarmee ze niet meer speelde. ‘Ik vond het zo zielig. Ik heb zoveel speelgoed en die kinderen hebben niets.’ Samen met haar beste vriendin Isis bedacht ze een plan. Als we nu eens spullen gaan verkopen en de opbrengst naar Afrika sturen? Ze schreven Cordaid en kregen een banier, collectebussen, shirtjes en folders. Ook burgemeester Aboutaleb kreeg een brief. Hij schreef terug dat hij erg trots op ze is. De dag voor Koningsdag logeerden ze bij elkaar. Mina, de oma van Noa, hielp met het bakken van scones, cakejes en Marokkaanse koekjes. Noa: ‘Mijn oma bleef tot 2 uur ’s nachts op om alles af te krijgen.’ ‘Scones voor twee euro!’ Een beetje zenuwachtig waren de vriendinnen wel, toen ze de eerste keer

hard riepen om hun lekkers aan te prijzen. Op de Koningsmarkt was het nog rustig, ’s ochtends om 6 uur. Gelukkig werd het later drukker en vlogen de lekkere hapjes weg. Isis: ‘Een meneer gaf zelfs twintig euro voor één scone, omdat het voor weeskinderen en waterputten was.’ Trots vertelden de meiden in de klas dat ze vijfhonderd euro hadden opgehaald voor projecten in Oeganda. Een klasgenoot vroeg waarom ze het geld niet zelf hielden. Noa: ‘Maar waarom? Wij hebben alles al, terwijl Afrikaanse weeskinderen helemaal niets hebben.’ Volgend jaar staan Noa en Isis weer voor Cordaid op de Koningsmarkt, met hun aanstekelijke enthousiasme. Isis: ‘Volgend jaar doet er nog een vriendin mee!’ En oma mag haar schort weer omknopen, want met lekkere dingen haalden ze het meeste geld op. ■

**OOK EEN ACTIE
ORGANISEREN?
Bel de servicedesk
van Cordaid:
070-3136233 of
stuur een e-mail:
info@cordaid.nl**

Donateurs van: **Cordaid** mensen in nood **Cordaid** kinderstem **Cordaid** memisa **maken ons werk in Noord-Irak mogelijk**

Cordaid-medewerker Frank van Lierde doet verslag van zijn reis door Noord-Irak, tot vlakbij Mosul, waar de rook van de oorlog nog niet is opgetrokken en de leuzen van IS nog op de muren staan. Gezinnen keren langzaam weer terug en treffen er dorpen die ze van de grond af weer moeten opbouwen. Cordaid helpt.

Welkom in Koerdistan

Waffa (links), haar vader en haar broertjes.

Dyar Khosnaw, hulpverlener van Cordaid in Noord-Irak, in Wardek.

Je komt aan en de douanebeambte geeft je een snoepje. Ongekend. Welkom in Noord-Irak. Of beter gezegd: welkom in de Koerdische Autonome Regio. Na de val van Saddam in 2003, en de verschrikkelijke oorlog van toen, veerde deze olierijke regio op. Maar toen kwam IS en stortte alles weer in. Met man en macht hebben de Peshmerga – de Koerdische strijdkrachten – IS inmiddels verdreven. Behalve in Mosul. Die slag is – bij het schrijven van dit stuk – nog steeds gaande.

Hier vind je meer dan een miljoen Koerden die de oorlog overleefden, maar wel uit hun huizen zijn verdreven. Hier slepen mensen koffers vol verdriet en verlies met zich mee, gaan ze door met leven, in opvangkampen, krappe kamertjes en op bouwplaatsen. Hier worden honderdduizenden Syrische vluchtelingen met open armen en veel te weinig middelen opgevangen. Dorpen barsten uit hun voegen of zijn juist spookachtig leeg. Dit

prachtige land likt zijn gapende wonden.

Wanneer ga je terug?

Veel mensen willen weer terug naar hun huizen in de gebieden die op IS heroverd zijn. Maar wanneer ga je terug naar dorpen die in puin liggen? 'Als het veilig genoeg is en je een dak boven je hoofd hebt', legt Dyar Khosnaw uit, hulpverlener van Cordaid in Noord-Irak. 'Als je weet dat je kinderen naar school kunnen. Als er een dokter in de buurt is. Als er water is waar je niet ziek van wordt. Dat is precies waar Cordaid aan werkt.'

Om dat te zien gaan we op weg naar Wardek, het eerste dorp dat op IS is heroverd, in 2016. Mosul ligt een kilometer of dertig verderop. De lucht trilt van de hitte boven het jonge gras in de vallei. Onderweg passeren we de verdedigingslijnen van de Peshmerga. Sommige soldaten staan op slippers in de modder. Eentje staat zich te scheren in een wachthuisje en een groepje dobbelt in de schaduw van zandzakken. Een kilometer verder ligt het front waar IS is teruggeslagen.

Irak

- 36 miljoen inwoners
- Elf miljoen mensen in nood
- Meer dan drie miljoen Iraakse ontheemden
- Waarvan één miljoen in de Koerdische Autonome Regio
- 250 duizend Syrische vluchtelingen in de Koerdische Autonome Regio

Onderweg naar Wardek komen we deze (gewapende) schaapherder tegen.

Deze school in Wardek is opgeknapt met steun van Cordaid.

De commandant wijst vol trots naar de plek waar hij gevochten heeft.

In zijn riem steekt een pistool

Verderop langs de route staat een oude herder, in prachtige klededrucht. Schapen huppelen in het rond. Idyllisch. Maar zo vredig is het tafereel niet. In de riem van de oude herder steekt een pistool. 'Tuurlijk heb ik een wapen', zegt hij. 'Je weet nooit wat je tegenkomt.' Ook hij moest vluchten toen de strijders van het Kalifaat zijn dorp binnenviel. Hij is nog maar kort geleden teruggekeerd.

We naderen Wardek. Crijze plekken in het land blijken verlaten dorpen te zijn. Geen ziel te bekennen. De vernieling is groot. Sommige gehuchten zijn veranderd in een hoop betonbrokken en bakstenen.

Het stucwerk van de school is nog nat

Wardek zelf ligt op een heuvelflank. Daar, achter beschadigde huizen en ruïnes staat ie: de school die met steun van Cordaid onlangs weer z'n deuren opende. Strak in de verf, muren hersteld, nieuwe ramen en

deuren. De gigantische zooi die Kalifaat strijders achterlieten is opgeruimd. Het gat van een raketinslag is gedicht, het stucwerk is nog nat. Precies als wij aankomen gaat de schoolbel. Pauze. Jongens en meiden vermaken zich op het schoolplein en in de net geverfde wandelgang. Een kwartier later buigen ze zich weer over hun boeken in de klas. Niks bijzonders zou je zeggen. Maar dit is Wardek, kort geleden nog een spookdorp, waar IS weinig heel liet toen ze er na twee jaar de aftocht moesten blazen. Elke doodgewone schooldag is hier een overwinning op de waanzin van oorlog.

Nog maar een klein deel is terug

Als een kind zo blij is de schooldirecteur met het gerenoveerde gebouw. 'Kort geleden zaten er nog grote gaten in de muren', zegt hij. 'We hadden geen elektriciteit, geen deuren of ramen, geen banken of stoelen. Lokalen lagen bezaaid met afval. En kijk nu, een prachtige plek! Van de driehonderd leerlingen en twintig leerkrachten die we hadden is nog maar een klein deel terug. Maar we zijn weer een school!' Waffa, één

van de leerlingen, vertelt hoe het was toen IS het dorp naderde in augustus 2014. 'We lieten alles achter en staken de Kalak rivier over. Bij een oom konden we schuilen.' Haar vader en opa probeerden met stokoude wapens nog weerstand te bieden tegen de IS-strijders. Tevergeefs.

Cordaid als een van de eerste aan de slag

Na schooltijd nodigt Waffa ons uit bij haar thuis. Haar gezin was bij de eersten die terugkeerden naar dit gebied. Ze hadden geluk, hun huis stond nog overeind. Maar nog steeds zie je de grote, met vers stucwerk opgevulde kogelgaten in de muren. IS-leuzen zijn nog steeds zichtbaar onder de lik verse verf. 'Een zee van bloed zal vloeien tussen jou en mij', luidt er één. 'Dat ze al onze fotoalbums hebben vernietigd, dat vind ik nog het ergste', zegt Waffa, terwijl ze haar moeder helpt met de was. Cordaid ging als één van de eerste hulporganisaties aan de slag in dit net heroverde gebied, onder andere met geld van Nederlandse donateurs. Dyar Khosnaw: 'De school in Wardek is de derde in Noord-Irak

die met steun van Cordaid de deuren weer kon openen. Het is cruciaal dat kinderen naar school kunnen gaan. Anders keren gezinnen niet terug. Daarom hebben we timmerlieden, metselaars, elektriciens, schilders en andere vaklui aan het werk gezet om deze school in Wardek in rap tempo te renoveren.'

Gesaboteerde drinkwater installatie

Terwijl er aan de school wordt gewerkt, deelt Cordaid ook drinkwater en voedselvoorraden uit met rondrijdende trucks. 'Zolang er uit de kranen geen water komt blijven we dat doen. Terugkeerders wisten dat wij de door IS vernietigde drinkwaterinstallatie bij de Kalak rivier zouden gaan herstellen. Ook dat is één van de redenen dat families terugkomen naar Wardek.'

'Zeven dorpen met schoon drinkwater.'

We nemen afscheid van Waffa en haar familie en gaan naar de gesaboteerde drinkwaterinstallatie aan de Kalak rivier, een paar kilometer verderop. Intussen vertelt Dyar meer over de nood aan veilig water in deze streek. 'IS heeft pomp- en zuiveringsinstallaties aan de rivieroever vakkundig ontmanteld. Dorpen zitten daardoor zonder drinkwater. Teruggekeerde gezinnen slaan eigenhandig gaten in de grond, maar het water dat ze oppompen zit vol olie en sedimenten. Wij delen drinkwater uit in de dorpen ten oosten van Mosul, drie liter per persoon per dag. Maar intussen moet je een structurele oplossing vinden. En dat gaan we doen door een waterzuiveringsinstallatie te herstellen. Zo voorzien we zeven dorpen - een paar duizend gezinnen - van schoon drinkwater.'

'Volg mij op de voet en raak niets aan'

We doen een uur met de auto over die paar kilometer. Loopgraven, opgebroken wegen, mijnevelden en gebombardeerde spookdorpen teke-

nen het landschap. Drie keer moeten we omrijden. 'In dit niemandsland wordt veel geroofd uit verlaten dorpen. IJzer, kabels, beton...', legt Dyar uit. 'Om plunderaars tegen te gaan, worden wegen afgezet.' Als we aankomen bij de installatie krijgen we meteen een waarschuwing. 'Volg mij op de voet en raak niets aan', zegt Dyar. Hij wijst op een reeks geschakelde objecten op de grond. 'Dat zouden restanten kunnen zijn van niet ontplofte explosieven. Deze plek is ontmijsd, maar dat materiaal is nog niet onderzocht.'

IS heeft de installatie niet in het wilde weg vernield. Met kennis van zaken zijn compressoren, bedieningspanelen en filtertanks buiten werking gesteld.

Chloorvaten om bommen mee te maken

Wat ook ontbreekt zijn de chloorvaten. De reden is even simpel als huiveringwekkend. 'IS gebruikt het chloor dat ze in dit soort installaties weghaalden om chloorbommen mee te maken', legt Dyar uit. Chloorbommen die IS regelmatig inzet in Mosul, iets verderop. Met alle gruwel vandien.

Bovenop de zuiveringstank legt Dyar uit wat Cordaid gaat doen. 'Alle pompen, zuiveringsbekkens en alle andere essentiële onderdelen gaan we schoonmaken, herstellen of nieuw aanschaffen en installeren. En met de Koerdische autoriteiten is afgesproken dat zij zorgen voor deskundigen om de installatie te bedienen en voor beveiligers.'

Cordaid's aanpak om geïntegreerd te werken met educatie en drinkwatervoorziening in Wardek werkt. In een paar maanden steeg het aantal teruggekeerde families tot 380. Meer dan de helft van de bewoners is terug. En natuurlijk komt dat omdat het nu veilig genoeg is om terug te gaan. Maar ook omdat er een school is en veilig drinkwater. Niet iedereen zal terugkeren. Sommigen zijn omgekomen, anderen zitten in het buitenland. Maar feit is, dat Wardek weer een dorp is. ■

De vader en de opa van Waffa.

Cordaid in Irak

Samen met elf andere leden van de Dutch Relief Alliance geeft Cordaid noodhulp aan 170 duizend oorlogsslachtoffers, met name in de regio rondom Mosul. Met steun van Cordaid zijn drie scholen gerenoveerd, twee in Qayyarah en één in Wardek. Honderden leerlingen gaan daar inmiddels weer naar school. Met uw steun komt daar een vierde bij, in het dorp Ibrahim Khalil. Na de drinkwaterinstallatie in Wardek, willen we een grotere installatie herstellen, die zeventigduizend mensen van schoon water kan voorzien.

Gezondheidsprogramma

Cordaid heeft in Noord-Irak ook een gezondheidsprogramma. In het dorpje Seje vlakbij Dohuk in Iraaks Koerdistan leveren we basisgezondheidszorg aan de vijftienhonderd oorspronkelijke bewoners en de 5.500 Yezidi ontheemden die, gevlucht voor het geweld van IS, in Seje neerstreken. Daarnaast herbouwen we in het oosten van de provincie Ninewa twee klinieken en leveren we basisgezondheidszorg. Hier profiteert de bevolking van zo'n twintig dorpen tussen Wardek en El-Hamdaniya van. Deze projecten worden mede mogelijk gemaakt door giften van Cordaid donateurs.

Vraag het Kees

Waarom zoekt Cordaid intensieve samenwerking?

Ontwikkelingssamenwerking is me met de paplepel ingegoten. Letterlijk, want mijn ouders waren er al in werkzaam. Ik ben opgegroeid in Zambia en Kenia, en mijn studie en werkzame leven hebben altijd in het teken van werken voor én met arme mensen gestaan. Ik heb de laatste decennia de wereld van ontwikkelingssamenwerking sterk zien veranderen: van veelal kleinschalige initiatieven naar professionele organisaties. Ondertussen zijn wij als Cordaid voor Nederlandse begrippen misschien groot, maar dat is ook echt nodig als je in meerdere landen echte impact wilt hebben. Daarbij zijn we met de afnemende steun van de Nederlandse overheid de afgelopen jaren gekrompen van bijna 360 naar 110 mensen op ons hoofdkantoor in Den Haag. En dan worden we ook minder aantrekkelijk voor grote sponsors, zoals de Wereldbank. En dat willen we niet, want armoede bestrijd je nu eenmaal niet alleen door kleine projecten in geïsoleerde dorpen, maar juist ook door een integrale regionale aanpak waarin we op allerlei fronten

hulp bieden. Daarmee is het nog belangrijker geworden om sterke allianties aan te gaan.

De toekomst van Cordaid ligt dan ook in verdere samenwerking met nationale en internationale organisaties. En ik kom er steeds meer achter dat samenwerking eigenlijk al in ons DNA zit. In ons meer dan honderdjarig bestaan hebben we steeds weer én steeds meer samenwerking gezocht. Als katholieke organisatie werken we al decennia intensief samen met andere organisaties binnen Caritas Internationalis, waarvan Cordaid één van de grootste leden is. Zo was ook het samenbrengen van ondermeer Memisa en Mensen in Nood in Cordaid (in 2000) een heel belangrijke stap. Met deze samenwerking werden belangrijke kostenbesparingen gehaald op gebied van ondersteunende diensten en communicatie. Bond zonder Naam voegde zich later bij Cordaid. Samenwerking is ook altijd onze leidraad “in het veld”. We bouwen gemeenschappen in kwetsbare regio’s op met lokale organisaties en betrouwbare sleutelpersonen. Daarbij sturen we er steeds op aan dat de mensen om wie het gaat met elkaar aan de slag gaan. Dat doen we ook in Nederland, in de coöperaties die we steunen. In Nederland zijn we actief betrokken bij samenwerkingsverbanden als internationale crises daarom vragen. Denk maar aan de Samenwerkende Hulporganisaties, waarin we met tien andere hulporganisaties goed gecoördineerde humanitaire hulp bieden in acute noodsituaties.

We kijken nu met open vizier naar nog meer mogelijkheden om in steeds effectievere samenwerking de strijd voor een eerlijke en duurzame wereld aan te gaan. Dat past bij de waarden waar we voor staan. Is er veel veranderd sinds ik opgroeide in Afrika? Jazeker, maar dat ontwikkelingssamenwerking ook echt samenwerking hoort te zijn, is voor Cordaid altijd hoog in het vaandel blijven staan. Dat zal in de toekomst blijven gelden. Ik hoop dat dit het voor u mede een reden is om ons te blijven steunen. ■

Wat doet Cordaid met de opbrengst van Giro555?

De giro 555-actie voor hongersnood in delen van Afrika leverde 32,8 miljoen euro op. Cordaid krijgt hiervan als één van de grootste Nederlandse hulporganisaties een aanzienlijk deel (15,5%). Wat doen we daarmee?

GIRO
555

Zuid-Soedan | Miljoenen mensen in en rondom Zuid-Soedan lijden aan ernstige ondervoeding. Cordaid levert 30 duizend mensen onder meer visgerei, zaden en gereedschappen. Daarnaast zorgen we voor extra voedsaam eten en medicijnen. In een opvangkamp geeft Cordaid nieuwkomers een emmer, een opvouwbare jerrycan en blokken zeep. We delen ook bonnen uit waarmee mensen eten kunnen kopen op een lokale markt.

Somalië | In Somalië drinken mensen door de droogte sterk vervuild water en sterven ze aan cholera. We helpen bijna 38 duizend mensen door tanks te plaatsen voor schoon drinkwater, goede toiletten te bouwen en door hygiënekits te verspreiden.

Oeganda | De aanhoudende oorlog verdreef al 1,5 miljoen Zuid-Soedanezen naar het noorden van Oeganda. Door voedseltekorten en een gebrek aan sanitair in de vluchtelingenkampen, komen die vaak in de meest erbarmelijke omstandigheden terecht. In Noord-Oeganda zorgt Cordaid voor voedsel, water en hygiëne.

FOTOGRAFIE ILVY NJIOKIKTJEN

Cordaid-hulpverlener Paul Borsboom in Zuid-Soedan

Bakhita Abol Akol en haar kinderen **Salva** (6), **Wol** (4) en **William** (3) verblijven al anderhalf jaar in een opvangkamp in de Zuid-Soedaneze stad Wau: 'We waren boeren en hadden genoeg te eten. Tot de burgeroorlog kwam. Op 1 januari 2016 is mijn man op ons land gedood. We zijn toen gevlucht.'

FOTOGRAFIE PETERIK WIGGERS

De ruimte

KLINIEK IN DIIDA YABELLO, ETHIOPIË
Tolera Boru is verloskundige in een
kliniek van Cordaid in Borana, een
afgelegen regio in Zuid-Ethiopië.
Er is veel veranderd in deze kliniek
de afgelopen twee jaar.

‘Als er voorheen complicaties waren tijdens de zwangerschap, had dat vaak fatale gevolgen voor zowel de vrouwen als de baby’s. Nu kunnen we ingrijpen. We hebben nu het materiaal en de middelen om goede controles uit te voeren en de bevallingen te begeleiden.’

Uitzicht: ‘Een uitgestrekt landschap met heuvels. De dorpen in dit gebied liggen erg ver uit elkaar. Het is dus voor veel mensen best een uitdaging om hier te komen.’

De sfeer: ‘Het kan hier heel druk zijn. Eén keer per maand nodigen we alle zwangere vrouwen uit de omgeving tegelijk uit om langs te komen voor een controle. Als er dan complicaties worden geconstateerd, helpen we de vrouwen direct of we vertellen hen dat ze vaker langs moeten komen.’

Tevreden over... ‘Reacties van de mensen in de omgeving. We krijgen heel veel positieve feedback uit de gemeenschap. Iedereen die hier komt, ziet met eigen ogen dat de kliniek op veel punten is verbeterd en dat we meer middelen hebben om mensen te helpen. Voorheen had deze kliniek een slechte reputatie. Nu is de kwaliteit op peil, dankzij de hulp van Cordaid.’

Wat neem je mee bij brand? ‘Registratiekaarten. Dat zijn kleine blauwe kaartjes waarop de naam van de vrouw staat met persoonlijke informatie en medische gegevens. Die documenten zijn onmisbaar. Als verloskundigen hebben we die informatie nodig om de juiste zorg te blijven verlenen.’ ■

Sociale coöperaties

Niet alleen ver weg, maar ook in ons eigen land bestrijdt Cordaid armoede en sociale uitsluiting. We doen dit door sociale coöperaties op te richten en te ondersteunen. Deze coöperaties helpen mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Ook steunen we een aantal coöperaties voor vluchtelingen in Nederland.

Doetinchem

Katapult & Co: Onder meer een fotograaf en relabelbedrijf
Info@katapultenco.nl

Amsterdam

De Kleine Wereld: Onder meer een beautysalon
[Facebook.com/dekleinewereldondernemers](https://www.facebook.com/dekleinewereldondernemers)

Apeldoorn

Allemsgilde: Onder meer een schoonmaakbedrijf
info@allemsgilde.nl

Den Bosch

Copernikkel: Onder meer wereldcatering en klussen-dienst
Copernikkel.nl

Groningen

Mooie Boel 050: Naai-atelier voor (fiets)tassen, schorten, chemomutsjes etc op basis van gerecycled materiaal
Mooieboel050.nl

Zoetermeer

Zoete Kruiden: Onder meer een massage- en kapsalon
Zoetekruiden.nl

Leeuwarden

Leeuwarden Unlimited:
Onder meer zangeres
BeJones Brigitjanssen.nl

Breda

De Vrije Uitloop:
Onder meer tuinonder-
houd Devrijeuitloop.nl

Eindhoven

Ik Wil: Onder meer reparatie
van computers, meubels en
fietsen Stichtingikwil.nl

Haarlem

We Cook: Bereiden van
exotische maaltijden voor
bewoners zorgcentra
[Facebook.com/
wecookmeetingz](https://www.facebook.com/wecookmeetingz)

Zutphen

De Vrije Stroom: Onder meer
illustraties en massages
Devrijestroomzutphen.nl

Amersfoort

Blauwe Paraplu:
Onder meer rondleidingen
in De Nieuwe Stad
[Stadslab033.nl/
de-blauwe-paraplu/](http://Stadslab033.nl/de-blauwe-paraplu/)

Amsterdam

Lucas Community:
Onder meer: fietsreparatie
Lucascommunity.nl

Venlo

Co Factory: Onder meer
portretten en schildercur-
sussen Cofactory-venlo.nl

WAAR IS WAT TE HALEN/BRENGEN VOOR DONATEURS?

Bij een aantal coöpe-
raties kunt u als
donateur producten
of diensten afnemen.
Daarmee draagt u
bij aan de opbouw
van de bedrijven die
onder de paraplu van
de coöperatie worden
opgericht.

‘Als we ons nauw verbonden voelen met alles wat bestaat, dan ontspringen soberheid en zorg spontaan.’

Paus Fransiscus

Boek: Vrede kun je leren

Auteurs: David van Reybroeck & Thomas d'Ansembourg

Geweld is misschien niet alleen met geweld te bestrijden. Vrede is een vak waarin je onderwezen moet worden, vinden de auteurs. De opvoeding tot vrede moet net zo vanzelfsprekend zijn als gymnastiek en lichamelijke verzorging. Dit essay pleit voor mindfulness, geweldloze communicatie en compassie op school, op het werk en thuis. Deze technieken leiden tot een beter zelfbeeld, betere leerprestaties en wederzijds begrip. Als tien minuten stilzitten per dag volstaat, waarom doen we er dan decennia over om die gewoonte in te voeren?

TENTOONSTELLING 'De witte karavaan' in Cuijk

De tentoonstelling 'De witte karavaan, 150 jaar Witte Paters en Witte Zusters in Afrika' in het klooster Sint Agatha (Cuijk) kunt u nog bezoeken t/m oktober 2017. Wilt u een rondleiding van een Witte Pater of Witte Zuster, neem dan contact op met het Erfgoedcentrum voor de mogelijkheden. Dat kan via 0485-311007 of info@erfgoedkloosterleven.nl.

TENTOONSTELLING ALEPPO

Aleppo was de afgelopen jaren vrijwel continu in het nieuws vanwege oorlogsgeweld. Het Tropenmuseum wil zijn bezoekers ook andere kanten laten zien van deze bijzondere stad. Foto's van onder anderen Zilveren Camera-winnaar Eddy van Wessel, briefkaarten en films geven een beeld van de stad tijdens en voor het conflict. Te zien tot en met december 2017.

Zie meer info op tropenmuseum.nl/tentoonstelling-Aleppo

FOTOGRAFIE TROPENMUSEUM

Gratis Masterclass voor scholieren in samenwerking met Radboud Universiteit Nijmegen

Toonaangevende wetenschappers op het gebied van ontwikkelingssamenwerking en experts van Cordaid verzorgen een Masterclass speciaal voor jongeren uit de hoogste klassen van het voortgezet onderwijs. Wil je meer weten over armoedebestrijding, nieuwe methodieken en trends op het gebied van ontwikkelingssamenwerking? Of over de Cordaid Profielwerkstukprijs en hoe je mee kunt doen? Kom dan naar de Masterclass die Cordaid samen met de Radboud Universiteit organiseert op vrijdag 6 oktober in Nijmegen.

Meld je aan via www.cordaid.nl/profielwerkstukprijs

Ik heb nooit

Ik heb nooit naar iets anders getracht dan dit:

*Het zacht maken van stenen
Het vuur maken uit water
Het regen maken uit dorst*

*Ondertussen beet de kou mij
Was de zon een dag vol wespen
Was het brood zout of zoet
En de nacht zwart naar behoren
Of wit van onwetendheid*

*Soms verwarde ik mij met mijn schaduw
Zoals men het woord met het woord kan verwarren
Het karkas met het lichaam
Vaak waren de dag en nacht eender gekleurd
En zonder tranen, en doof*

*Maar nooit iets anders dan dit:
Het zacht maken van stenen
Het vuur maken uit water
Het regen maken uit dorst*

Het regent ik drink ik heb dorst

*Gerrit Kouwenaar
(1923-2014)*

Oekraïne: hulp in een vergeten conflict

In maart 2014 brak er een oorlog uit in het oosten van Oekraïne. Hoewel er officieel een staakt-het-vuren is tussen het Oekraïense leger en de pro-Russische separatisten, laait het geweld in de betwiste regio nog regelmatig op. 2,8 miljoen mensen zijn hun huis ontvlucht en 3,8 miljoen mensen hebben humanitaire hulp nodig. Sinds december 2015 verleent Cordaid samen met Caritas Oekraïne noodhulp aan de getroffen bevolking.

Het conflict in Oekraïne in een notendop

In februari 2014 wordt de Oekraïense president Janoekovitsj na hevige prowesterse demonstraties afgezet. Dit valt slecht bij de veelal Russische inwoners van het oostelijk deel van Oekraïne. Er breken gevechten uit tussen separatisten die gesteund worden door Rusland en Oekraïense militairen. De separatisten veroveren de omgeving van Donetsk en Loehansk en roepen daar volksrepublieken uit. Tussen de strijdende partijen is een bufferzone ingesteld van 400 kilometer lang en 30 kilometer breed, die voor de helft in handen is van de Oekraïense overheid en voor de andere helft in separatistische handen. Een deel van de inwoners is weggetrokken, maar veel ouderen, gehandicapten en armere gezinnen leven nog in de bufferzone, waar de prijzen enorm zijn gestegen. Het merendeel van de mensen kan het zonder hulp niet meer redden.

'In deze omstandigheden ben ik liever dood dan levend'

FOTOGRAFIE CARITAS OEKRAÏNE

Maria Denysivna

"Mijn man en ik wonen in een eenkamerappartement op de bovenste verdieping van een flatgebouw. Het dak lekt, er is nergens elektriciteit en er komt maar heel af en toe water uit de kraan. Dat water kunnen we alleen gebruiken om te wassen, niet om te drinken. Gelukkig krijgen we af en toe flessen drinkwater. Ook komt

onze zoon een keer per week op de fiets naar ons toe met eten. Hij brengt zoveel mee als hij kan, maar hij heeft het al zo moeilijk om zijn eigen gezin te onderhouden. Ik ben 78 en heb geen zin meer om me te verschuilen als er weer eens wordt geschoten. In deze omstandigheden ben ik liever dood dan levend."

Lyudmyla en haar dochter Dasha

‘Wij blijven hier, ondanks de beschietingen’

“Twee jaar geleden is ons huis flink beschadigd geraakt door artillerievuur. We hebben de muren opnieuw moeten metselen. En de beschietingen gaan maar door. Laatst was het weer raak. Ons huis lag bezaaid met pleisterwerk en de ramen rammelden bijna uit hun sponningen. Toch blij-

ven we hier in Berdjansk wonen. Iedereen kent en helpt ons. Bovendien zit Dasha, die van jongs af aan gehandicapt is, op een goede school. Stel dat we hier weg zouden gaan, waar vind ik dan een nieuwe school voor Dasha? En een huis? Ik zou het niet weten.”

Ninel Skyba

‘Waarom moeten wij zo lijden?’

“Vroeger hadden we het goed. We hielden geiten en konijnen en mijn zoon verdiende zijn geld als visser. Maar vissen is nu te gevaarlijk, omdat de zee vol ligt met mijnen. En kijk eens hoe mijn huis eruitziet. Overal kogelgaten: in het dak, de muren. Ruiten zitten er niet meer in en er is geen stroom en geen drinkwater. Mijn zoon moest

wel met zijn gezin naar Marioepol vluchten, want kinderen kunnen hier toch niet leven? Ik vraag me af echt waarom wij zo moeten lijden. Gelukkig krijg ik hulp van Cordaid en Caritas. Ik heb medicijnen gekregen en briketten om het huis nog een beetje te kunnen verwarmen in de winter.” ■

Oost-Oekraïne

Onze hulp van 1 december 2015 t/m eind februari 2017:

Voedsel voor **2891** gezinnen

Medisch materiaal en geneesmiddelen voor **5000** gezinnen

Geld voor de aanschaf van levensreddende medicijnen aan **1001** chronisch zieken, gehandicapten en gewonden

Financiële steun aan **260** mensen en hun eventuele gezinsleden

Geld om een eigen (landbouw)bedrijfje op te zetten aan **115** gezinnen

Individuele psychosociale hulp voor **1658** kinderen en volwassenen

24 traumaverwerkings-sessies in **12** dorpen

Winterhulp: Brandstof voor verwarming en kooktoestellen voor **2935** gezinnen

Reparatie van **683** huizen

Cordaid blijft de noodlijdende bevolking van Oekraïne steunen. We geven ook trainingen aan lokale Caritashulpverleners om in deze langdurige crisis te blijven werken.

Zuster Lisette Swanenberg woonde 22 jaar in Congo, waar ze met steun van Mensen in Nood vijf dovenscholen oprichtte. Hoe kijkt ze terug op het missiewerk? 'Ik zou het nu heel anders aanpakken.'

LISETTE SWANENBERG,
VOORMALIG ZUSTER IN CONGO

‘Ik had niet geleerd om afstand te nemen’

Dove kinderen worden in Congo beschouwd als heksenkinderen. Hoe doorbreek je die gedachte?

‘Eerder hadden we een weeshuis opgericht. Ouders drukten hun kind in onze armen. “Hier, dit is jullie kind.” Vervolgens kwamen ze nooit meer terug. Daar hadden we van geleerd: we maakten veel werk van de ouders. Als we dove kinderen een koptelefoon gaven zodat ze de trilling van hun eigen stem konden voelen, lieten we de ouders dat ook ervaren. Elke avond moesten de kinderen terug naar huis om met hun familie te praten. Ouders schreven in een aantekeningenboekje op welke woorden ze oefenden. Verder eisten we dat ze hun kind de eerste schooldag in spiksplinter-nieuwe kleding naar school stuurden. Doorgaans liepen ze in vodden, een mooi schooltenu draagt bij aan een positief zelfbeeld.’

Wat deden jullie nog meer om dove kinderen eigenwaarde te geven?

‘Dove kinderen zijn vernielzuchtig, luidt het vooroordeel. Om het tegendeel te bewijzen, lieten we ze stekjes planten van bougainville, rozen en mais. ‘s Ochtends mochten ze de plantjes water geven. Een jongetje had een pinda in de grond gestopt. Elke ochtend om zeven uur rende hij naar de plek om het kuiltje open te maken. Teleurgesteld zag hij dat er nog niets was gebeurd. Toen legde ik hem uit dat het aardnootje moet slapen en rust nodig heeft. Toen het plantje boven de grond kwam, stond de hele klas eromheen te dansen.’

Ondervoeding komt veel voor. Wat deden jullie daaraan?

‘Zo’n vijftig ondervoede kinderen, met roestbruin haar en opgezwollen buikjes, stonden ‘s ochtends op de stoep om bij ons te komen ontbijten. Een moeilijk

Zuster Lisette met enkele van haar collega's in Congo

dilemma. Als je ze eten geeft, krijgen ze de rest van de dag niets meer van hun ouders. Toch geef je ze sojapap, want je wilt zo’n kind helpen.’

Wat deden jullie nog meer op het gebied van gezondheid?

‘Wekelijks kwamen alle kinderen uit de omgeving langs. Kinderen met sikkelcelanemie kregen medicijnen voor deze erfelijke aandoening aan de rode bloedlichaampjes, die vrijwel uitsluitend voorkomt bij negroïde mensen.’

Om de drie jaar mocht u drie maanden naar huis. Hoe was het om afgezonderd te leven, zonder televisie, radio of telefoon?

‘Moeilijk. Toen ik dat grote geldbedrag kreeg van Mensen in Nood voelde ik me zeer verantwoordelijk. Mijn ouders hadden aangegeven dat ze het niet erg vonden dat ik niet bij hun 50-jarige huwelijksfeest kon zijn, toch vonden ze dat moeilijk. Zelf heb ik er ook spijt van,

dat ik toen niet naar Nederland ben gegaan. Maar op jezelf teruggeworpen zijn is ook verrijkend. Je komt jezelf tegen en gaat de diepte in. Daarnaast heb ik veel geleerd van die andere cultuur.’

Wat was het grootste leermoment?

‘Spontaan kocht ik een jonge uil. Leuk lesmateriaal, dacht ik. Ik liep de klas in met de tamme uil op een stokje. De kinderen sprongen op de banken. Binnen 5 minuten was de hele school leeg. “Ga met dat beest naar huis!” riepen ze. Van slag ging ik naar huis. Wat bleek? Als een uil roept, gaat er volgens hun geloof

HEKSENKINDEREN

Dove kinderen worden in Congo heksenkinderen genoemd. Congolezen geloven dat zij betoverd zijn door een slechte geest, die in hen woont en hun stem blokkeert. Nog steeds worden veel dove kinderen verwaarloosd.

Voor de spiegel oefenden de kinderen met praten. Lisette: 'Grappig: de onderwijzers hadden nog nooit zo'n grote spiegel gezien. Ze keken er eerst zelf in.'

iemand dood. De hele nacht heb ik wakker gelegen. Gelukkig is er niemand gestorven. Tot dat moment dacht ik: ik kom het wel even vertellen. Door het incident met de uil zag ik in dat ik uitnodigend moet werken. Als blanke word je toch al als superieur gezien, je moet voorzichtig te werk gaan. Eerst overleggen, niet zomaar iets doen. Soms wenste ik dat ik zwart was.'

'Doe niets zonder een Afrikaanse naast je'

U werd uitgezonden door de Congregatie Dochters van Maria en Joseph. Welke rol speelde evangelisatie?

'Ik ben anders gaan aankijken tegen missiewerk. Deskundigheid brengen is goed. Maar het geloof opdringen en zieltjes winnen? Daar sta ik niet achter. Mensen hebben hun eigen filosofie en dat is prima. Sommige zaken kunnen Congolezen beter dan wij, zoals emoties uiten. Een keer liep ik verdrietig naar mijn werk. Ik had net een brief ontvangen, waarin stond dat mijn vader een open hartoperatie had ondergaan. Twee Afrikaanse vrouwen kwamen naast me lopen. "Jouw hart huilt, waarom mogen wij niet weten wat er aan de hand is?"'

Hoe kijkt u aan tegen ontwikkelings-samenwerking anno 2017?

'Naar landen gaan omdat ze het zelf niet

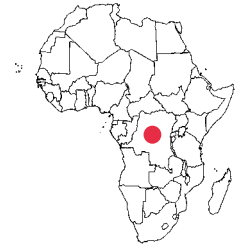
kunnen, is arrogant. Het moet uit de mensen zelf komen. Geef geen geld aan de overheid, want dat komt niet goed terecht. Hoe het wél moet, weet ik niet. Als ik nu terug zou gaan, zou ik het anders aanpakken. De kinderen zou ik mandala's laten tekenen, zodat authentieke symbolen zichtbaar worden en oude wijsheid naar boven komt. Zelf zou ik ook meedoen, zodat er gelijkheid ontstaat. Ook zou ik hen verhalen laten vertellen. Prachtige sprookjes schudden ze zo uit hun mouw.'

Heeft u tips voor mensen die nu in Afrika werken?

'Doe niets zonder een Afrikaanse naast je. Zorg ervoor dat alles wat je doet, van hen is. Maak jezelf overbodig. Lang ergens blijven, zoals ik destijds 22 jaar, raad ik niet aan. Geef de aanzet. En dan: wegwezen!'

Inmiddels woont u weer 25 jaar in 's-Hertogenbosch. Hoe kijkt u terug op uw tijd in Congo?

'Opgebrand kwam ik terug. Het was werken, werken, werken. Als jij niet helpt, doet niemand het. Het zien van al die armoede en ondervoede kinderen en daar niets aan kunnen doen; ik had niet geleerd om afstand te nemen. In Nederland belandde ik in een depressie, ik vond het moeilijk om in weelde te leven. Om alles te verwerken ben ik gaan schrijven en tekenen ik mandala's. Inmiddels kijk ik er met een goed gevoel op terug. Dove kinderen hebben voor hun leven lang bestaansrecht gekregen. Daar ben ik trots op.' ■

KANAGA
ligt in het
binnenland van
DR Congo

189.000
gulden gaf
Mensen in Nood
voor uitbreiding
van de dovenschool

5
Scholen werden
er opgericht

120
kinderen
zaten er op die
dovenscholen

**CENTRE
MPANDILU**
Zo heten de dovenscholen. Mpandilu betekent door-klieven, maar ook genezen.

Zuster Lisette werkte in een team van vijf specialisten, waaronder een logopediste en een fysiotherapeut.

50
Ondervoede
kinderen kwamen
dagelijks ontbijten
op school

‘Neem jongeren serieus’

FOTOGRAFIE JACO HOEVE

Jongeren interesseren voor ontwikkelingssamenwerking. Dat is wat Caroline Smits (23), student Internationaal Toerisme en Management, probeert te doen tijdens haar stage bij Cordaid. De kiem voor haar eigen betrokkenheid werd gelegd tijdens haar reizen.

Je bent wit, dan kun je toch niet doof zijn? Kinderen op de dovenschool in Addis Abeba, de hoofdstad van Ethiopië, keken raar op toen ze Caroline voor de klas zagen staan. ‘Veel dove kinderen in Afrika hebben niet het juiste wereldbeeld. Ze denken dat alles in het Westen perfect is, dat blanke mensen niet doof kunnen zijn. Ik wil ze ervan bewust maken dat er overal ter wereld doven zijn en dat er ook in Nederland nog veel moet gebeuren voor we gelijk worden behandeld als horende mensen.’

Caroline bezocht tijdens haar stage in Ethiopie ondermeer een dovenschool in het noorden van land, samen met een Ethiopische, dove jongen die heel goed kan dansen. Samen gaven ze les over mensenrechten. ‘Want je mag ook opkomen voor je rechten als je doof bent.’ De jongen liet zien

dat je heel goed kunt dansen als je doof bent. ‘Wow, dit kàn gewoon als je doof bent, zagen de kinderen.’ Caroline kon niet de problemen van de kinderen oplossen, maar hen wel *empoweren*.

Caroline voelt zich verantwoordelijk voor de wereld, ze wil niet passief toekijken. Het gevoel dat ze de wereld eerlijker wil maken, werd tijdens haar reizen steeds sterker. Haar opleiding Internationaal Toerisme en Management is echter vrij commercieel. Zelf probeert ze het richting ontwikkelingssamenwerking te trekken. Daarom is ze zo blij dat ze stage mag lopen bij Cordaid. Vol enthousiasme probeert Caroline jongeren te betrekken bij ontwikkelingssamenwerking. Samen met collega’s organiseert ze een wedstrijd voor havo en vwo-scholieren, die met hun profielwerkstuk een reis kunnen winnen naar een Cordaid project. ‘Het is leuk om te zien dat jongeren positief naar de wereld kijken en met originele oplossingen komen voor het drinkwaterprobleem of het verbeteren van onderwijs in Afrika. Je moet jongeren echt serieus nemen.’ ■

Pleidooi

'Blijf investeren in preventie en een goed gezondheidszorgsysteem'

In Congo gaat Cordaid de komende jaren de strijd aan tegen HIV en tuberculose. Programma manager gezondheidszorg bij Cordaid, Fenneke Hulshoff Pol vertelt: 'Het zijn ziektes die in Nederland beheersbaar zijn geworden, maar waar in Afrika nog altijd miljoenen mensen aan bezwijken. Van levensbelang om er aandacht aan te besteden dus.'

We zijn door het Global Fund geselecteerd om de komende drie jaar in Congo te werken. Belangrijke onderdelen van het programma zijn voorlichting, testen en verstrekken van medicatie, de behandeling van mensen die leven met HIV en de verbetering van dienstverlening in gezondheidscentra.

Het Global Fund is in het leven geroepen als wereldwijd fonds om malaria, tuberculose en HIV aan te pakken. Cordaid probeert niet alleen deze ziektes te bestrijden, maar ook het hele gezondheidszorgsysteem te veranderen. Je hebt namelijk een sterk systeem nodig om goede gezondheidszorg te kunnen verlenen. We streven daarom naar nauwe samenwerking met andere spelers, waaronder het Ministerie van Gezondheidszorg in Congo. Met de financiële steun van het Global Fund kunnen we grote stappen zetten. We

gaan de strijd tegen HIV en tuberculose combineren. HIV-patiënten lopen namelijk een heel groot risico om ook tuberculose op te lopen en daar uiteindelijk aan te overlijden. We gaan ons ook meer richten op specifieke groepen in de Congolese samenleving, zoals jongeren, homoseksuelen maar ook mannen en vrouwen die in de prostitutie werken; oftewel de groepen die het grootste risico lopen om geïnfecteerd te raken. Samen met vertegenwoordigers van deze groepen en lokale organisaties zoeken we naar effectieve preventie- en zorgmethodes, die passen bij hun levensstijl.

Onnodige slachtoffers

Een paar weken geleden was ik in Congo en ging ik mee op pad met mensen van een organisatie voor sexwerkers. Zij zoeken 's avonds plekken op in de stad waar prostituties zich ophouden. Daar geven ze dan voorlichting en bieden de mogelijkheid om ter plekke te testen op HIV. Als ze instemmen, krijgen

ze informatie over de test, de voorlopige uitslag en een verwijzing naar een gezondheidskliniek voor verdere zorg. Ik vond het heel heftig om daar bij te zijn.

'Er sterven nog steeds veel mensen onnodig omdat ze geen medicatie krijgen'

Hoewel er zeker dingen beter gaan op dit gebied, blijft het essentieel dat we onze aandacht er bij houden. Als we onze handen er vanaf zouden trekken, zouden de cijfers van besmetting en sterfte weer heel snel gaan stijgen. Daarnaast zijn er nog steeds veel mensen die onnodig sterven omdat ze geen medicatie krijgen. We moeten dus blijven helpen.

Er zijn natuurlijk extra problemen en obstakels in landen waar conflicten oplaaien. Kijk maar naar een land als Zuid-Soedan, waar je grote

Een kleine, afgelegen, kliniek gefinancierd door Cordaid

FOTOGRAFIE CORDAID

vluchtelingenstromen hebt. Het is van levensbelang om mensen blijvend te behandelen. Dat is echter een grote uitdaging in conflictgebieden. Als ze steeds verder trekken, op de vlucht voor geweld, wordt blijvende behandeling namelijk heel moeilijk.

Blijvend effect

Misschien duurt het nog een tijd, maar ik geloof dat we op een gegeven moment een niveau kunnen bereiken waarbij het overgrote deel van de mensen voldoende kan worden

behandeld. Maar dan moet we wel blijven investeren in preventie en een goed gezondheidszorgsysteem.

Ieder mens ter wereld heeft recht op goede gezondheidszorg. Vanuit die motivatie doe ik mijn werk. Ik geloof sterk in de benadering van Cordaid: zorgen dat kwetsbare groepen worden bereikt en het verbeteren van het hele gezondheidszorgsysteem. Pas dan creëer je een blijvend effect op de lange termijn. Deze aanpak zou breed ondersteund moeten worden.' ■

Fenneke Hulshoff Pol

'Met vertegenwoordigers van risicogroepen en lokale organisaties zoeken we effectieve preventie- en zorgmethodes'

Handige checklist voor wie verder kijkt dan het leven lang is

Cordaid biedt iedereen die nadenkt over zijn of haar nalatenschap de helpende hand. U kunt het zogeheten 'memo voor de executeur' gebruiken als checklist voor de afhandeling van uw nalatenschap. Dat is handig voor degene die als uw executeur -degene die uw zaken regelt als u er niet meer bent- gaat optreden. Belangrijke zaken als verzekeringen, adressen

van familieleden en abonnementen kunt u er bijvoorbeeld in vastleggen. Dat scheelt een hoop zoekwerk in een periode die voor de executeur, zeker als het iemand is die u liefheeft, niet de makkelijkste zal zijn.

Denkt u erover om uw nalatenschap onder te brengen bij Cordaid, dan gaan wij graag hierover met u in gesprek. Wij kunnen dan -als u daar prijs op stelt- de taak van executeur op ons nemen. Ook in dat geval kan het memo nuttig zijn, al is het dan van belang om ook veel andere zaken vast te leggen die verder reiken dan dit memo.

Of u nu een deel van uw nalatenschap aan de bestrijding van armoede door Cordaid wilt besteden, of alles wat u nalaat, het memo voor de executeur kan u nu al een stap verder helpen. Wij sturen het memo graag toe. U kunt het aanvragen via nalaten@cordaid.nl of contact opnemen met Cordaid's notarieel juriste Mariëlle Lindeboom via 070-3136264 of 06-22528298. ■

Bestel Spreukenkalender 2018, jubileumeditie

In 1938 lanceerde Pater Henri de Greeve, de oprichter van Bond zonder Naam de bekende spreuk: 'Verbeter de wereld, begin bij jezelf'. Deze en veel andere spreuken die de Bond sinds die tijd maakt, zijn gebundeld in een speciale jubileum editie van de traditionele Spreukenkalender, ter ere van het 80 jarig bestaan van de Bond zonder Naam. De kalender (formaat: 20x15 cm) kunt u neerzetten. Per week is er een pagina met genoeg ruimte voor afspra-

ken en notities en een nieuwe, inspirerende spreuk. De kalender kost 10 euro inclusief verzendkosten. Bestellen kan via de website:

www.cordaid.nl/spreukenkalender

Het gedachtegoed en het werk van de Bond zonder Naam is vandaag de dag nog steeds hoogst actueel. Zij geeft mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt of een laag inkomen net dat steuntje in de rug dat zij nodig hebben om weer perspectief op werk te krijgen.

10,-

COLOFON

Zin geven is het donateursmagazine van Cordaid. Het blad verschijnt drie keer per jaar en wordt verstuurd aan donateurs van Cordaid, Cordaid Mensen in Nood, Cordaid Memisa, Cordaid Kinderstem en Cordaid Bond zonder Naam. **Adres Cordaid:** Lutherse Burgwal 10, 2512 CB Den Haag. **Ibannummer:** NL57INGB0000000934

Concept: Maters & Hermsen Journalistiek
Hoofredactie: Cordaid

Tekst: Maters&Hermsen Journalistiek en Cordaid
Vormgeving: Maters&Hermsen Vormgeving

Drukwerk: Printman Made
Lithografie: Mark Boon

Onze jarenlange ervaring en ons grote netwerk zorgen ervoor dat we grote impact hebben, en dat we structurele verbeteringen tot stand kunnen brengen in de levens van mensen. Om dat ook in de toekomst te blijven doen zijn we heel blij met iedere bijdrage. Wilt u in gesprek met ons, dan staan wij u graag te woord, ook over vragen die met het magazine te maken hebben. U kunt reageren door een mail te sturen naar info@cordaid.nl. Ook kunt u bellen met onze servicedesk, tijdens kantooruren: 070-3136233.

Cordaid
memisa

Cordaid
mensen in nood

Cordaid
kinderstem

Cordaid
mikrokrediet

Cordaid
bond zonder naam

OVER CORDAID

103 jaar
ervaring

128 miljoen
euro omzet in 2016

273.000
donateurs in Nederland in 2016

6 miljoen
mensen toegang tot
gezondheidszorg geboden

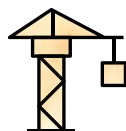
ENKELE
RESULTATEN

110.000
kinderen en studenten toegang
gegeven tot onderwijs

WAT WE DOEN

1.2 miljoen
mensen noodhulp gegeven

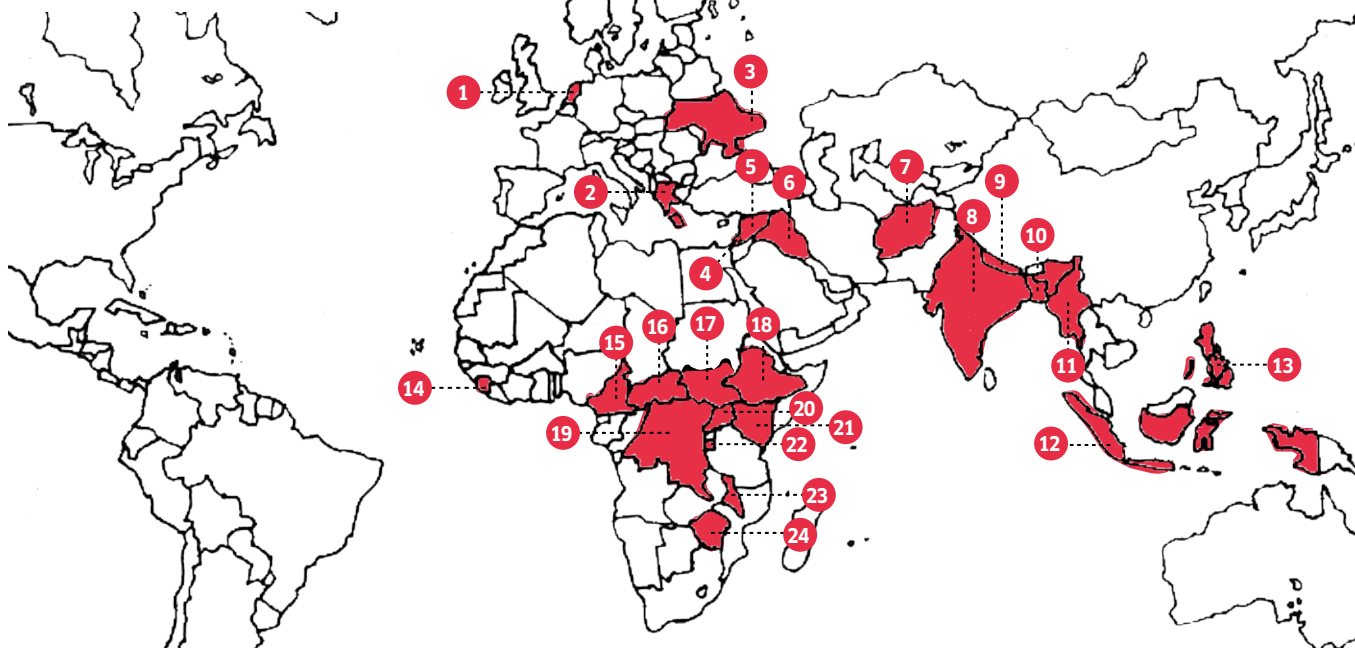

7.5 miljoen
mensen toegang gegeven
tot bancaire diensten

650.000
mensen geholpen om weer-
baarder te zijn tegen rampen

CORDAID WERKT IN DE MEESTE KWETSBARE LANDEN, MAAR OOK IN NEDERLAND

1 Nederland	5 Syrië	9 Nepal	13 Filipijnen	16 Centraal-Afri-
kaanse Republiek	19 Democratische
Republiek Congo	22 Burundi
2 Griekenland	6 Irak	10 Bangladesh	14 Sierra Leone	17 Zuid-Soedan	20 Oeganda	23 Malawi
3 Oekraïne	7 Afghanistan	11 Myanmar	15 Kameroen	18 Ethiopië	21 Kenia	24 Zimbabwe
4 Libanon	8 India	12 Indonesië				

De spreuk

Donateur **Anne van Hoogmoed** (48) kan er niet mee zitten dat ze niet zo groot is. Ze is 1,58 m lang, prima toch? Oké, soms is het lastig als je in winkels ergens niet bij kunt, maar met hakken hoeft je bij haar niet aan te komen. 'Ik heb last van mijn rug, hakken dragen is geen optie. Maar dat vind ik helemaal niet erg, ik draag liever comfortabele schoenen.' Begrijpelijk, want Anne gaat op de fiets als huishoudhulp van huis tot huis en poetsen en boenen doe je nu eenmaal niet op hakken. Ze is al jaren actief voor Cordaid, rolde er een jaar of twaalf geleden in via de kerk toen ze een zieke kerkgenote in de missiewerkgroep Cordaid verving. Van lieverlee werd ze voorzitter. 'Wat Cordaid doet, de zorg voor een ander, spreekt me aan. Mooi hoe ze steeds weer nieuwe wegen vinden om hulp te geven.' Anne is trouwens niet het enige kleintje in het gezin: manlief, zoon en dochter zijn ook niet lang. 'Als we ergens binnen komen, valt dat wel op. We krijgen er geregeld opmerkingen over. Op een keer floepte ik er spontaan uit: "als je voeten tot aan de grond komen, ben je groot genoeg", en dat is onze lijfspreuk geworden. We zeggen het te pas en te onpas. Wat ik ermee bedoel? Je hoeft niet groot te zijn om groots te zijn. Met kleine stappen kun je ook ver komen.' ■

BESTEL DE CORDAID SPREUKENKALENDER

Voor iedere week een spreuk in de handige Cordaid kalender. Bestel de jubileumeditie 80 jaar Bond zonder Naam, zie pagina 27